

Etički kodeks naučnoistraživačkog rada

Dobra naučna praksa

Code of ethics in science and research

Good scientific practice

Ljiljana Vučković-Dekić¹, Siniša Radulović¹, Nevenka Stanojević – Brkić¹, Svetislav Jelić¹, Nenad Borojević¹, Nevenka Stojanović², Olgica Đurković-Đaković², Đurdica Jovović², Pavle Milenković²

¹ Institut za onkologiju i radiologiju Srbije

² Institut za medicinska istraživanja

I deo: Smernice za obezbeđenje dobre naučne prakse

Opšti principi

Član 1

Od rezultata rada naučnika zavise, neposredno ili posredno, napredovanje nauke i razvoj društva u celini. Rezultati naučnoistraživačkog rada u direktnoj vezi su sa principima dobre naučne prakse (Good Scientific Practice). Dobra naučna praksa podrazumeva sledeće:

- Istraživanja treba da se sprovode u skladu sa najnovijim naučnim dostignućima, što podrazumeva poznavanje aktuelne literature i primenu adekvatne naučne metodologije.
- Korišćena metodologija i rezultati treba da se prezentuju na način koji obezbeđuje njihovu proverljivost.
- Bitne karakteristike naučnog rada - kritičnost i egzaktnost — primenjuju se u svim fazama procesa naučnoistraživačkog rada, od postavljanja hipoteze do publikovanja rezultata istraživanja.
- Rezultati naučnih saznanja objavljuju se u naučnim publikacijama i drugim vidovima naučne komunikacije. Objavljivanje je deo naučnog procesa za koji su odgovorni svi autori.

Part I: Guidelines for providing good scientific practice

General principles

Article 1.

Development of science and society are dependent, directly or indirectly, on scientific results. The results of scientific and research work are in direct relation to the principles of Good Scientific Practice (GSP). GSP includes the following:

- Research should be conducted based on contemporary scientific findings, including the knowledge of relevant literature and application of proper scientific methodology.
- Methodology and results should be presented in a controllable manner
- Important characteristics of scientific work – scrutiny and exactness – are applied in all phases of the scientific and research process, from defining hypothesis to publishing results.
- Scientific results are published in scientific publications and other types of scientific communication. Publishing is a part of scientific process that all authors are responsible for.

Formiranje istraživačkih grupa

Član 2

U istraživačkom radu po pravilu učestvuje više istraživača/naučnika; oni na različite načine doprinose definisanju ciljeva istraživanja, njihovoj realizaciji, obradi i tumačenju postignutih rezultata te njihovom prezentovanju naučnoj javnosti i, u skladu sa tim, snose odgovornost. Za precizno i odgovorno definisanje istraživanja u okviru takvih radnih grupa preporučuju se sledeća pravila:

- Istraživačke grupe čini određeni broj učesnika, od kojih svaki ima jasno definisan zadatak.
- Članovi istraživačke grupe obavezni su da poštuju principe dobre naučne prakse i da u vezi sa svim pitanjima realizacije ciljeva istraživanja i finalizacije naučnog rada sarađuju sa kolegama i rukovodiocem grupe.
- Metodi i rezultati istraživanja u okviru radne grupe su poverljivi sve dok se ne prikažu naučnoj javnosti. Izuzetno, a uz izričitu dozvolu koautora i rukovodioca istraživačke grupe, metodi i rezultati istraživanja mogu se objaviti i ranije.
- Rukovodioci istraživačkih grupa su po pravilu naučni radnici sa višim zvanjima. Rukovodilac radne grupe određuje osnovne pravce istraživanja i njihovu realizaciju. On/ona koordinira i odgovara za rad učesnika tima, obezbeđuje uslove za realizaciju programa i edukaciju saradnika i zastupa grupu pred višim organizacionim strukturama.
- Rukovodilac je dužan da upozori istraživače na moguće štetne zdravstvene efekte korišćene metodologije i da obezbedi odgovarajuće mere zaštite na radu.
- Rukovodilac istraživačke grupe je dužan da obezbedi stvaralačku atmosferu, kolegijalnu saradnju i rešavanje eventualnih konflikata unutar i van istraživačke grupe. Ukoliko je potrebno, o konfliktima unutar istraživačke grupe treba obavestiti dekana ili prodekana za nauku Medicinskog fakulteta u Beogradu i tražiti njegovo/njeno mišljenje.
- Rukovodilac istraživačke grupe je dužan da obezbedi završnu fazu procesa istraživanja — objavljivanje rezultata istraživanja grupe i/ili pojedinih saradnika.

Zadaci i briga o naučnom naraštaju

Član 3

Principi naučnog poštenja u istraživačkom radu treba da budu ugrađeni u sve segmente nastavnog programa Medicinskog fakulteta u Beogradu, a smernice dobre naučne prakse treba da budu sastavni deo obrazovanja mladih naučnika. Obaveza je rukovodioca istraživačke grupe da sa njima upozna mladog saradnika odmah po pristupanju grupi. Nastavnici Medicinskog fakulteta u Beogradu svojim ličnim primerom treba studentima i mladim naučnicima da budu uzor naučnog poštenja i poštovanja principa

Research group formation

Article 2.

As a rule, several researchers/scientists take part in research work; in different ways, they contribute to defining research aims, their realization, processing and analysis of results and their presentation to scientific public and, according to this, take responsibility. For precise and responsible research definition in such work groups, the following rules are recommended:

- Research groups consist of certain number of participants with clearly defined tasks.
- Members of a research group are obliged to embrace the principles of GSP and collaborate with colleagues and group leader in all aspects of realization of research aims and finalization of scientific work.
- Research methods and results are confidential within the work group until presented to the public. Rarely, with strict permission of co-authors and group leader, research methods and results may be published earlier.
- Research group leaders are, as a rule, scientists with higher degrees. Research group leader defines basic research directions and their realization. They coordinate and are responsible for participants' work, provide conditions for programme realization and education of colleagues and represent the group in front of higher organisational structures.
- Research group leader is obliged to warn researchers on possible adverse health effects of utilized methodology and provide appropriate safety measures.
- Research group leader is obliged to create positive atmosphere, inspire collaboration among colleagues and management of possible internal and external conflicts. If necessary, the Dean or Vice dean of Belgrade School of Medicine should be informed about internal group conflicts and asked for opinion.
- Research group leader is obliged to provide the last stage of the research process — publishing results of the group and/or certain participants.

Tasks and care for scientific offspring

Article 3.

Principles of scientific honesty in research work should be incorporated in all segments of educational programme at Belgrade School of Medicine and GSP guidelines should be a part of education of young scientists. It is the responsibility of a research group leader to inform young scientists about these principles and guidelines as they enter the group. Teachers at Belgrade School of Medicine should be a role model to students and young scientists in respect to scientific honesty and adopting GSP

dobre naučne prakse u istraživačkom radu. Rad sa mladim saradnicima podrazumeva i sledeće:

- Naučni naraštaj ima pravo na stalnu i redovnu pomoć starijih istraživača, koja se sprovodi kroz mentorski rad i rukovođenje istraživačkim timom. Mentor ili rukovodilac istraživačkog tima obavezni su da rade odgovorno i koegijalno. Rad mladog istraživača u naučnim programima mora da bude jasno definisan.
- Mladi istraživači koji učestvuju u istraživačkim programima obavezni su da redovno usmeno, a po potrebi i dopisom, rukovodiocu istraživačke grupe podnose izveštaje o toku svog istraživačkog rada, kao i da učestvuju u svim oblicima aktivnosti vezanim za realizaciju programa.

Obezbeđenje kvaliteta rada u laboratoriji

Član 4

- Za ispitivanja po standardizovanim radnim postupcima, kao i za rad u laboratorijama uopšte, treba obezbediti uslove koji će omogućiti i osigurati traženi, odnosno zadati kvalitet rada.
- Na nivou Medicinskog fakulteta u Beogradu pravila za sprovođenje kvaliteta rada treba da budu usaglašena sa međunarodnim preporukama ("Good Laboratory Practice" i "Good Clinical Practice") i standardima (ISO). Sprovođenje i kontrolu realizacije donetih pravila, kao i koordinaciju sa nacionalnim i internacionalnim monitorima, poverava se jednoj osobi ili timu koje imenuje dekan fakulteta.
- Unutar istraživačke grupe, kontrola kvaliteta rada u laboratoriji može se poveriti jednoj osobi, koja za to ima odgovarajuću kvalifikaciju.

Čuvanje i obezbeđenje dokumentacije i podataka

Član 5

- O svim naučnim istraživanjima radne grupe treba voditi kompletnu evidenciju (zapisnici, dnevnik rada, protokoli i slično), koja ima dokumentacioni karakter. Ovi dokumenti se čuvaju najmanje 10 godina na određenom mestu kod rukovodioca radne grupe ili kod lica koje se za to posebno imenuje.
- Primarni podaci koji su osnova za objavljivanje naučnih publikacija čuvaju se najmanje 10 godina na odgovarajućim medijumima i u zapisima.

principles in research work. Work with young colleagues includes the following:

- Scientific offspring has the right to continuous and regular assistance from senior researchers through mentor work and research team leadership. Mentor or research team leader should work with responsibility and team spirit. The work of a young scientist in scientific programmes must be clearly defined.
- Young scientists engaged in research projects must report orally and on occasions in writing, to the research group leader on their progress and they must take part in all activities related to programme realization.

Laboratory quality assurance

Article 4.

- For research based on standardized working procedures as well as laboratory work in general, conditions for quality work should be provided.
- At Belgrade School of Medicine, the rules for quality assurance should be in accordance with international recommendations ("Good Laboratory Practice" and "Good Clinical Practice") and standards (ISO). Implementation and control of adopted rules as well as coordination with national and international monitors are entrusted to a person or team assigned by the Dean.
- Within a research group, laboratory quality assurance may be entrusted to one person with adequate qualifications.

Keeping documentation and data

Article 5.

- On all research projects of a research group, one should keep complete evidence (notes, diaries, protocols etc.), which has a documentary character. These documents are kept for at least 10 years with the group leader or persons specially assigned for this.
- Primary data on which scientific publications are based are kept for at least 10 years on appropriate media and records.

Autorstvo i originalnost naučnih publikacija

Član 6

- Autorstvo u naučnoj publikaciji ostvaruju isključivo oni istraživači koji su: 1) značajno doprinei koncepciji i dizajnu studije, pribavljanju podataka, analizi i interpretaciji podataka i 2) učestvovali u sastavljanju rukopisa ili njegovoj kritičkoj reviziji, dajući time značajan intelektualni doprinos.
- Pribavljanje finansijskih sredstava ili generalno nadgledanje rada istraživačke grupe sami po sebi ne obezbeđuju autorstvo u publikaciji. Svi drugi istraživači koji su doprineli radu, a nisu ostvarili autorstvo, treba da budu poimenično navedeni u zahvalnici publikacije, pri čemu se opisuje njihova uloga.
- Redosled autora publikacije zasnovan je na zajedničkoj odluci svih koautora. Oni treba da budu spremni da opravdaju redosled po kojem su autori navedeni.
- Označavanje publikacije kao "Originalni rad" odnosi se isključivo na prvo objavljivanje novih zapažanja ili eksperimentalnih rezultata. Stoga višestruko publikovanje istih rezultata nije dozvoljeno.
- Nalazi drugih autora, bilo da govore u prilog ili protiv hipoteze autora, moraju biti korektno citirani.
- Ako se pojedinac saglasi da bude naveden kao koautor, preuzima odgovornost za publikaciju u celini, čak i u slučaju da je njegov prilog samo deo publikacije.
- Ukoliko su naučnici bez svoje saglasnosti navedeni kao (ko)autori u nekoj publikaciji, i nije im omogućeno da daju naknadnu saglasnost, mogu se žaliti dotičnom časopisu. Ako i posle saznanja da su uvršćeni kao koautori propuste da se distanciraju, smatra se da su dali naknadno odobrenje, što nosi sa sobom odgovornost koautora publikacije.

Pitanja koja se odnose na postupak zaštite intelektualne svojine regulisana su Zakonom o autorskim i srodnim pravima (Službeni list SRJ, br. 24/98 od 1 5.05. 1 998.).

Ombudsman za naučnoistraživački rad

Član 7

- Naučno-nastavno veće Medicinskog fakulteta u Beogradu na predlog Naučnog veća fakulteta imenuje meritorno lice - ombudsmana za naučnoistraživački rad - i njegovog zamenika. Ta lica su neutralne, kompetentne, nezavisne osobe sa najvišim naučnim odnosno nastavnim zvanjem, objektivno dokazanog ugleda i moralnih kvaliteta, koja nisu zaposlena na Medicinskom fakultetu u Beogradu, ali dobro poznaju poslovanje i rad ovog fakulteta. Ovim osobama mogu da se obrate svi članovi Medicinskog fakulteta u Beogradu da bi se posavetovali o sprovođenju pravila dobre naučne prakse, kao i o načinima rešavanja konflikata nastalih usled povrede principa dobre naučne prakse.

Authorship and originality of scientific publications

Article 6.

- Only researchers who: 1) contribute significantly to study concept and design, data acquisition, analysis and interpretation of results and 2) take part in writing the manuscript or its critical revision providing significant intellectual contribution, are entitled to authorship.
- Providing financial support or general supervision of the research group does not imply authorship *per se*. All researchers who have made contributions but have not got authorship should be mentioned in acknowledgments with description of their roles.
- Authors sequence in a publication is based on consensus among all co-authors. They should be prepared to justify the order in which authors are named.
- Marking a publication as "Original paper" is only related to the first publication of new findings and experimental results. Therefore, multiple publications of the same results are not allowed.
- Findings of other authors, in accordance or opposition with authors' hypothesis, must be cited properly.
- If one accepts co-authorship, they take responsibility for the publication as a whole, even if their contribution is only a part of the publication.
- If scientists are named co-authors without their knowledge and are denied to give subsequent approval, they can appeal to the journal. If they do not distance themselves from the publication after finding out they are named co-authors, it is assumed they gave subsequent approval accepting responsibility for the publication.

Issues related to intellectual property protection are regulated by the Law.

Ombudsman for science and research

Article 7.

- Based on Scientific Council's proposition, the Scientific-Educational Council of Belgrade School of Medicine assigns a competent person – ombudsman for science and research – and his deputy. These persons are neutral, competent, independent persons with the highest scientific and educational degree, confirmed reputation and moral qualities, not employed at Belgrade School of Medicine but who are well informed about School's organization. All members of Belgrade School of Medicine may turn to these persons in order to get advice on GSP guidelines and conflict management due to scientific misconduct.

- Ombudsman je nezavisan savetodavac i posrednik, koji je izvan akademske hijerarhije Medicinskog fakulteta u Beogradu, ali sa pravom i mandatom da utvrdi činjenice i donese mišljenje o tome da li je došlo do kršenja principa dobre naučne prakse.
- Ombudsman ima pravo da, kada proceni da je to neophodno, pokrene prethodni postupak, čiji ishod može biti:
 - kršenje principa dobre naučne prakse jeste dokazano ili
 - kršenje principa dobre naučne prakse nije dokazano.
 O ovome ombudsman obaveštava dekana fakulteta.
- Tokom rada ombudsman mora da se pridržava principa poverljivosti; on nema prava da obaveštava treće lice, da povede prethodni pravni postupak, niti da izriče kaznene mere.
- Ombudsman je dužan da Naučno-nastavnom veću Medicinskog fakulteta u Beogradu podnosi godišnji izveštaj o svom radu.
- Ombudsman, kao i njegov zamenik, imenuju se na dve godine, a moguć je reizbor za još jedan mandat.

II deo: Postupak utvrđivanja povrede etičkog kodeksa naučno-istraživačkog rada - Dobre naučne prakse

Član 8

Učesnici u naučno—istraživačkom radu Medicinskog fakulteta obavezni su da se pridržavaju dobre naučne prakse i ostalih pravila u radu, dužni su da čuvaju ugled fakulteta, da poštuju u svemu pravila propisana ovim aktom.

U slučaju nepoštovanja pravila propisanih ovim aktom sprovodi se postupak utvrđivanje povrede Etičkog kodeksa—dobre naučne prakse na način i po postupku utvrđenim ovim aktom.

Intelektualno nepoštjenje

Član 9

Nedozvoljenim ponašanjem smatra se:

- Neistinito prikazivanje podataka i izvora, bilo prećutkivanjem relevantnih izvora, dokaza i tekstova, izbegavanjem objavljivanja neželjenih rezultata, ili manipulacijom podacima, izvorima, prikazima, priiiozima ili slikama i sl.
- Davanje pogrešnih i netačnih podataka o sebi ili drugima pri konkurisanju za radno mesto ili pri proceduri za unapređenje, pri konkurisanju za projekte i u kontaktima sa javnošću, bilo da je osoba kandidat ili član komisije koja vrši izbor.
- Neovlašćeno korišćenje dela nekog autora čije je autorsko pravo zaštićeno (plagijjat).

- Ombudsman is an independent advisory and intermediate person, from outside of academic hierarchy of Belgrade School of Medicine but with the right and mandate to determine facts and form an opinion about possible violation of GSP principles.
- When necessary, Ombudsman has the right to initiate an action leading to:
 - violation of GSP principles is proved
 - violation of GSP principles disproved
 Ombudsman informs School Dean on his/her decision
- Ombudsman must adhere to the principles of confidentiality; he/she has no right to inform third parties, initiate legal actions or declare penalty measures.
- Ombudsman is obliged to submit an annual report about his/her work to the Scientific-Educational Council of Belgrade School of Medicine.
- Ombudsman and his/her deputy have two year mandates with the possibility for one year extension.

Part II: The procedure to determine violations of the code of ethics in science and research – Good scientific practice

Article 8.

Participants in scientific and research work at Belgrade School of Medicine must adhere to GSP and other rules in their work, guard School reputation and respect fully the rules given in this Act

In the case of misconduct, the procedure to determine violations of the Code of Ethics –GSP is initiated according to this Act.

Intellectual dishonesty

Article 9.

Forbidden behaviour comprises:

- False presentation of data and sources by omission of relevant sources, evidence or texts, avoiding publishing unwanted results, manipulation of data, sources, additional material etc.
- Reporting false or incorrect data about oneself or others during application for a job, promotion, projects and in public contacts by candidates or commission members.
- Unauthorized use of other people's work protected by copyright (plagiarism).
- Misuse of ideas and hypotheses of other authors (piracy), especially by reviewers of important scientific findings.

- Zloupotreba ideja i hipoteza drugih autora (piratstvo), posebno od strane recenzenata značajnih naučnih saznanja.
- Višestruko publikovanje istih rezultata.
- Nezasluženo autorstvo.
- Prijavljivanje pod svojim imenom sadržaja koji je u domenu intelektualne svojine, a rezultat je rada istraživačke grupe, drugih autora i institucija.
- Neovlašćeno publikovanje ili omogućavanje neovlašćenog pristupa trećem licu u fazi kada delo, pronalazak, hipoteza, naučni sadržaj ili istraživačka polazna osnova još nisu objavljeni.

Upotreba (ko)autorstva neke druge osobe bez njene saglasnosti. Oštećivanje ili uništavanje aparata, dokumentacije, hardware-a, hemikalija i ostalih stvari koje su drugom istraživaču potrebne eksperimenta.

Oštećivanje ili krađa knjiga, arhiva, rukopisa, podataka.

Suodgovornost za nedozvoljeno naučno ponašanje ogleda se, između ostalog, u:

- Aktivnom učešću u nedozvoljenom ponašanju drugih.
- Neprijavlivanju saznanja da je drugi izvršio falsifikovanje.
- Koautorstvu u falsifikovanim publikacijama.
- Gruboj nemarnosti pri vršenju nadzora.
- Prikrivanju činjenica od značaja za rad i status istraživačke grupe i fakulteta.

Prethodni postupak za rešavanje slučajeva intelektualnog nepoštenja

Član 10

- U slučaju konkretne sumnje na naučno nedozvoljeno ponašanje i intelektualno nepoštenje aktivira se postupak obaveštavanja ombudsmana. Ovo pravo ima i ono lice koje smatra da je izloženo sumnji za naučno nedozvoljeno ponašanje. Prijava sumnje treba da bude u pisanoj formi; ako se informacija daje usmenim putem, treba sačiniti zapisnik o sumnji i dokazima koji je potkrepljuju.
- Ombudsman je dužan da ispita osnovanost sumnje na nedozvoljeno ponašanje i da posavetuje dotičnu osobu o njegovim/njenim pravima. Ovaj postupak je poverljiv, ukoliko sumnja nije već izašla iz kruga neposrednih aktera, ili ako sporazumno nisu uključene i druge osobe.
- Ombudsman može da povredi princip poverljivosti bez saglasnosti lica koje traži savet samo ako se radi o opravdanoj sumnji da će nedozvoljeno ponašanje naneti najteže moralne i/ili materijalne štete fakultetu, saradnicima ili trećim licima. U tom slučaju ombudsman informiše dekana ili prodekana za nauku fakulteta da se pokrene prethodni postupak u koji se uključuje Komisija za utvrđivanje odgovornosti, koju imenuje Naučno Veće.

- Multiple publications of the same results.
- Undeserved authorship.
- Report under one's name the contents protected by copyright and belonging to other research groups, authors or institutions.
- Unauthorized publication or allowing unauthorized access to third parties in the phase when scientific content is still not published.
- Misuse of co-authorship without approval.

Damage or destruction of pieces of apparatus, documentation, hardware, software, chemicals and other materials and devices required by other researcher for conducting an experiment.

Damage or theft of books, archives, manuscripts, data.

Further responsibility for scientific misconduct includes also:

- Active participation in misconduct of others.
- Fail to report other people's forgery.
- Co-authorship in false publications.
- Severe negligence in supervision.
- Concealment of facts important to the work and status of the research group and School.

Preliminary procedure to solve cases of intellectual dishonesty

Article 10.

- In the case of suspicion about scientific misconduct and intellectual dishonesty, an action of informing the ombudsman is initiated. The right to do this has also a person who believes to be under suspicion. The report of suspicion should be in written form; if information is given orally, one should make a record of suspicion and supporting evidence.
- Ombudsman must investigate the soundness of suspicion about misconduct and advise the person in question about their rights. This procedure is confidential unless suspicion has gone beyond the circle of direct participants or other persons have been involved.
- Ombudsman may violate the principle of confidentiality without the approval of a person seeking advice only if there is doubt that misconduct might lead to severe moral and/or material damage to the School, colleagues or third parties. In this case, the Ombudsman informs the Dean or Vice dean for Science that the preliminary procedure has been initiated with the Commission for determining responsibility, appointed by the Council, involved.
- The person under suspicion to have violated GSP principles is informed about the report. The information contains facts and evidence pointing to the reason-

- Lice za koje se sumnja da je prekršilo pravila dobre naučne prakse obaveštava se da je protiv njega podnesena prijava. U obaveštenju se navode činjenice i dokazi koji ukazuju na osnovanu sumnju na nedozvoljeno ponašanje, sa navođenjem roka od 2 nedelje za izjašnjavanje o prijavi. U ovoj fazi, imena osoba koja su prijavila nedozvoljeno ponašanje se ne otkrivaju osumnjičenom bez njihove saglasnosti. Ovo ne isključuje sporazumno suočavanje.
- Na osnovu rezultata predhodnog postupka, dekan odlučuje, u roku od dve nedelje, da li postoje uslovi za pokretanje postupka za utvrđivanje odgovornosti ili se postupak obustavlja.
- Podnosilac prijave ima pravo da podnese prigovor na odluku o obustavljanju predhodnog postupka. Prijava se podnosi Komisiji za utvrđivanje odgovornosti u roku od dve nedelje od donošenja odluke.

Postupak za utvrđivanje povrede i odgovornosti

Član 11

- Postupak za utvrđivanje povrede i odgovornosti pokreće se Zahtevom dekana u slučaju da rezultat prethodnog postupka upućuje na osnovanu sumnju za postojanje intelektualnog nepoštenja.
- Zahtev se dostavlja licu protiv kojeg se pokreće postupak.
- O pokrenutom postupku obaveštava se ombudsman za naučno-istraživački rad.
- Postupak za utvrđivanje odgovornosti sprovodi komisija, koja se bira na predlog Naučnog veća na period od dve godine. Komisija se sastoji od 5 članova, od kojih je najmanje jedan biran van Medicinskog fakulteta u Beogradu. U komisiju mogu da budu uključene još najviše dve osobe koje poseduju posebno stručno znanje iz oblasti u kojoj treba da posreduju.
- Komisija po pravilu radi na zatvorenim sednicama. Ona ispituje da li postoje dokazi o naučno nedozvoljenom ponašanju, odnosno intelektualnom nepoštenju. Lice protiv koga se pokreće postupak sasluša se usmeno u prisustvu ombudsmana.
- Ukoliko lice za koje se sumnja da je prekršilo pravila dobre naučne prakse ne može na drugi način da se valjano brani, ono može da zahteva da se otkriju imena podnosioca prijave.
- Ukoliko komisija većinom glasova utvrdi da nema dokaza za naučno nedozvoljeno ponašanje, postupak se obustavlja.
- Ukoliko većina utvrdi da postoji povreda dobre naučne prakse i intelektualnog nepoštenja, donosi odluku o utvrđivanju odgovornosti sa predlogom preduzimanja odgovarajućih mera.
- Odluka se dostavlja odgovornom licu i dekanu, radi preduzimanja odgovarajućih mera.
- Protiv navedene odluke odgovorno lice može podneti prigovor Naučno— nastavnom veću u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

nable doubt about misconduct. Two weeks are given to the incriminated person to respond. In this phase, the names of reporting persons are not revealed to the suspect without their approval. However, this does not exclude approved facing.

- Based on the results of the preliminary procedure, the Dean decides, within two weeks, whether there are conditions for initiating the procedure for determining responsibility or the case is ceased.
- The reporting person has the right to appeal to the Commission for determining responsibility within two weeks after the decision to cease the procedure has been made.

The procedure to determine violation and responsibility

Article 11.

- The Procedure to determine violation and responsibility is initiated on Dean's demand if the preliminary procedure indicates the reasonable doubt for intellectual misconduct.
- The demand is sent to the person against whom the procedure is undertaken.
- Ombudsman for science and research is informed about the initiated procedure.
- The Procedure to determine violation and responsibility is carried out by the Commission, appointed after Scientific Council's proposition for a period of 2 years. The Commission consists of 5 members, with at least one not employed at Belgrade School of Medicine. The Commission may include only two more individuals with special scientific competency in the field they should intermediate in.
- As a rule, the Commission works in closed sessions. It investigates possible evidence on scientific misconduct or intellectual dishonesty. The person involved in the procedure goes to an oral hearing in the presence of the Ombudsman.
- Unless the suspected person may not defend themselves properly in any other way, they may require revealing the names of reporting persons.
- If the Commission votes there are no evidence for scientific misconduct, the procedure ends.
- If the majority of Commission members concludes that GSP violation or intellectual dishonesty have been done, the Commission makes the appropriate decision with proposed measures.
- The decision is sent to the incriminated person and the Dean in order to take proposed measures.
- Against the decision, the incriminated person may appeal to the Scientific- Educational Council within 15 days from the day of receiving the decision.

- Komisija dopisom obaveštava i podnosioca prijave o donetoj odluci.
- Dokumenta vezana za sprovođenje postupka kojim je utvrđena odgovornost čuvaju se 30 godina.

- The Commission informs in the written form about the decision the person who made the report.
- Documents related to the procedure to determine responsibility are kept for 30 years.

Sankcije za kršenje kodeksa dobre naučne prakse

Član 12

Ukoliko komisija utvrdi odgovornost za kršenje kodeksa dobre naučne prakse, dekan fakulteta, saglasno donetoj odluci iz člana 11, preduzima mere različite vrste ili odluke koje mogu biti:

- Javna ili pismena opomena
- Odluka o prekidu angažovanja na naučnom projektu
- Odluka o naknadi štete
- Ako povreda istovremeno predstavlja i povredu radne obaveze iz Ugovora o radu, preduzimaju se radno-pravne sankcije (npr. otkaz ugovora o radu, suspenzija) i druge sankcije (npr. naknada štete i sl.).
- Ako nedozvoljeno ponašanje, odnosno povreda utvrđena u ovom postupku predstavlja istovremeno i krivično delo, podnosi se prijava za utvrđivanje krivične odgovornosti.
- Ukoliko povreda predstavlja istovremeno i povredu autorskog i drugog prava iz Zakona o autorskom i srodnim pravima, daje se sugestija oštećenom licu za zaštitu njegovog prava kod nadležnog suda.

Akademске konsekvence

Član 13

- U slučaju dokazanog nedozvoljenog naučnog ponašanja zbog pogrešnih podataka ili povrede intelektualne svojine, autor je obavezan da opozove sporne publikacije, bez obzira da li su već objavljene ili se nalaze u različitim fazama objavljivanja.
- U slučaju koautorstva, koautor je obavezan da se saglasi sa povlačenjem rada, iako se nedozvoljeno naučno ponašanje ne odnosi na njega.
- (Ko)autori koji su odgovorni za objavljivanje neistinitih podataka dužni su da u određenom roku podnesu izveštaj predsedniku Komisije za utvrđivanje odgovornosti o preduzetim merama za povlačenje rada i o njihovom ishodu.
- Radovi za koje nadležna komisija utvrdi da su falsifikati, brišu se sa liste publikacija dotičnog autora ili se označavaju na odgovarajući način.
- Inicira se pokretanje postupka na Univerzitetu za oduzimanje akademskih titula magistar ili doktor nauka stečenih tezom odnosno disertacijom zasnovanom na naučno nedozvoljenim postupcima.

Sanctions for violations of the code of ethics

Article 12.

In the event that the Commission proves the responsibility for GSP violation, the Dean undertakes various measures or makes decisions according to Article 11:

- Public or written warning
- Dismissal from scientific project
- Damage compensation
- If misconduct comprises violation of labour duties from the Contract of Labour, legal sanctions are undertaken (dismiss from service, suspension) and other sanctions (damage compensation etc.)
- If misconduct is also a criminal act, the criminal report is submitted
- If misconduct comprises copyrights or other authorship rights as defined by the Law, the person whose rights are violated is advised to seek protection in the court of Law.

Academic consequences

Article 13.

- In the event of proved scientific misconduct due to false data or intellectual dishonesty, the author is obliged to withdraw the disputable manuscript which is already published or in different pre-publication stages.
- In the event of co-authorship, the co-author must approve of publication withdrawal, even if the misconduct is not related to them.
- Co-authors who are responsible for publishing false data are obliged to submit a report to the president of the Commission for determining responsibility about undertaken measure for publication withdrawal and its outcome.
- Publications proved to be false by the Commission are erased from author's bibliography or marked appropriately.
- The procedure for detraction from academic degrees (MSc or PhD) at the University is initiated if obtained based on false thesis or dissertation.
- The procedure for detraction from scientific and educational titles is initiated by a relevant body if based on false publications or other inappropriate way.

- Inicira se pokretanje postupka kod nadležnog organa za oduzimanje naučnih i nastavnih zvanja stečenih objavljivanjem falsifikovanih radova ili na neki drugi nedozvoljen način.
- Obaveštavaju se naučne ustanove, udruženja i druge relevantne institucije, a posebno one koje finansiraju naučne projekte, o nedozvoljenom ponašanju naučnika u slučaju da ih se to neposredno tiče ili u slučaju kada je dotični naučnik u njima na rukovodećem mestu ili učestvuje u radu tela koja donose odluke.

Zaštita trećeg lica i/ili javnosti

Član 14

Ukoliko je potrebno radi zaštite trećeg lica, očuvanja poverenja u naučno poštenje, radi povraćaja naučnog renomea, radi sprečavanja negativnih posledica ili ukoliko je to u opštem javnom interesu, ishod postupka za utvrđivanje odgovornosti treba na odgovarajući način objaviti široj javnosti.

Zaštita učesnika u postupku

Član 15

Na kraju postupka utvrđivanja odgovornosti treba se pobrinuti da učesnici u postupku koji nisu svojom krivicom upleteni u tokove nedozvoljenog naučnog ponašanja ne trpe dalje štetne posledice u pogledu njihovog ličnog i naučnog integriteta. U tom smislu ove ličnosti treba da dobiju pisanu izjavu predsednika Komisije za utvrđivanje odgovornosti da im se na teret ne stavlja nedozvoljeno naučno ponašanje.

Ukoliko se pokaže da je prijava podneta zlonamerno, podnosilac prijave se kažnjava javnom i pisanom opomenom.

Član 16

Ovaj etički kodeks naučnoistraživačkog rada — dobra naučna praksa — stupa na snagu u roku od osam dana od dana objavljivanja na Oglasnoj tabli Dekanata Fakulteta.

- Scientific institutions, organizations and other relevant institutions are informed, especially those financing scientific projects, about scientific misconduct if they are directly related or in the event that the incriminated scientist works in a leading position or as a member of any decision-making body.

Third party or public protection

Article 14.

If the outcome of the procedure for determining responsibility is important for the protection of a third party, safeguarding trust in scientific honesty, regaining scientific reputation, prevention of negative consequences or of general public interest, it may become available to greater public in an appropriate manner.

The protection of participants in the procedure

Article 15.

At the end of the procedure for determining responsibility, one should take care that participants, involved in misconduct against their will, do not face any further negative consequences related to their personal or scientific integrity. These individuals should get a written statement from the president of the Commission for determining responsibility that they are excused from the reported misconduct.

In the event that the report has been submitted maliciously, the reporting person is given a public and written warning.

Article 16.

This Code of Ethics in Science and Research – Good Scientific Practice – comes into power within 8 days from the day of public announcement on the Notice board in the Dean's Office.

Kao osnova za ovaj dokument korišćen je Etički kodeks naučnoistraživačkog rada «Dobra naučna praksa» Instituta za onkologiju i radiologiju Srbije i Instituta za medicinska istraživanja, Beograd iz 2001. godine.

Ljubaznošću autora i uz njihovu dozvolu, tekst je interpretiran u celini i može se u osnovnim elementima koristiti u bilo kom vidu naučnoistraživačkog rada.